

POGOVOR
Z DR. JANEZOM BOGATAJEM

PREDAVATELJEM ETNOLOGIJE SLOVENIJE IN METODIKE
NA ODDELKU ZA ETNOLOGIJO FILOZOFSKE FAKULTETE

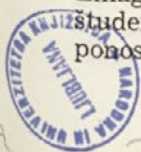
Žal mi je, da tale intervju ni narejen po metodi, ki sem ti jo sprva predlagal, to je — z magnetofonom, direktno, kot razgovor. V Glasniku želimo doseči več neposrednosti v razpravljanju o etnoloških vprašanjih. Za dosego tega cilja je razgovor v živo primernejši, kakor razmislim-sedem-napišem. Sobesednika lahko takoj primeš za besedo.

Zdi se mi, da si bil vedno zagovornik, lahko bi rekel, celo pobudnik, nekakšnih vitalističnih posegov, ki so razbijali mnogokrat preresnobo ozračje v naši etnološki srenji. Tempora mutantur...?

Studentom ponavadi predavam o prednostih, pa tudi o pasteh in nevarnostih, ki se skrivajo v posameznih metodah ali načinih dela. Morda je bilo tudi zato moje stališče o snemanju z magnetofonom tokrat odklonilno. Priznati moram, da sem to storil zelo težko, prav zaradi dejstva, ki ga tudi ti navajaš v vprašanju, namreč, da sem bil vedno za razbijanje preresnobnega ozračja v naši etnološki srenji. Zadnja leta se mi je ta preresnobnost samo še potrdila, in danes lahko rečem, da je zares humor kot najboljšo orožje proti dogmatizmu prav v naši etnologiji zelo skromen. Seveda mislim tukaj tudi na humor kot nekakšen zdrav sinonim za dobre kolegijske in strokovne odnose. Sicer pa o »humorju« za začetek dovolj.

Pred očmi imam številke Glasnika SED, ki si jih urejal po združitvi društev leta 1975. To tvoje delo je pravzaprav glavni »krivec« najinega razgovora. V Glasniku bi se radi spomnili časov, ko je Glasnik kulminiral z grafično, oblikovno kvaliteto, živahnostjo in privrženostjo skupnemu cilju. Prosim, povej nekaj tvojih današnjih pogledov na tisto dobo v zvezi z Glasnikom in tudi sicer!

Ne bi bilo pošteno, če bi spomine in poglede gradil šele od leta 1975. Takrat sem res prevzel uredništvo Glasnika. Toda mislim, da je veliko pomembneje to, da smo nekateri prišli na fakulteto in v etnologijo že z določenimi pogledi ne le na stroko, ampak tudi npr. na urejanje glasil. Srečno naključje je bilo, da sva bila npr. z Markom Terseglavom sošolca že v gimnaziji in takrat tudi sodelavca pri šolskem glasilu. To je bilo pozneje zelo pomembno pri najinem skupnem delu v društvu in pri Glasniku. Še pomembneje je to, da nas je študente etnologije znala pritegniti k takratnemu Glasniku urednica dr. Zmaga Kumrova. Ne vem, kako je bilo z drugimi kolegi, ki so že kot študentje pisali v takratni Glasnik, toda zase vem, da sem bil prav ponosen, ko me je povabila k sodelovanju. Rezultat začetnih korakov

pri Glasniku so bile nato objave slovenske etnološke bibliografije, za katero moram spet poudariti, da je dr. Kumrova kot urednica in mentorica (poleg Nika Kureta) pokazala izredno širino in razumevanje za najrazličnejše bibliografske enote, ki sem jih vključil v bibliografijo tudi na osnovi novih teoretičnih pogledov in zlasti predmetnega opredeljevanja. Vse to je bila seveda posledica naše »šole« na fakulteti.

Če sedaj preskočim nekaj let, je tu leto 1975 in takrat sem prevzel urednikovanje novega Glasnika. Pogledov in spominov na tisti čas imam toliko, da bi jih bilo za knjigo in še presneto poučni bi bili za vse, ki danes začenjajo v naši stroki. Člankov sem imel vedno dovolj za objavo, neštetokrat je moralo moje delo (npr. z magistrsko nalogo) počakati na polici, da sem tehnično uredil številko . . ., da, tudi v tiskarni sem pomagal zlagati pole, da o neprestanih tekanjih za zagotovitev potrebnega denarja niti ne govorim. Pri finančah sta v tem obdobju veliko pomagala Glasniku dr. Slavko Kremenšek in dr. Meta Grossman in še nekateri »prijatelji in kolegi« na kulturniškem področju. Tako smo vztrajno prodirali, širili obseg strani, skrbeli za obveščanje javnosti. Največje težave so bile znotraj »preresnobne etnološke srenje«, da uporabim tvojo formulacijo, ki je imela veliko povedati o premajhnih ali prevelikih črkah, o raznih dvojnih številkah, da o pismih, ki sem jih dobival, niti ne govorim. Danes je to seveda le še prijeten spomin, in kadar se spomnim na te začetke, se prav prešerno nasmejim.

Ob Glasniku od leta 1980 izhaja Knjižnica Glasnika. Doseženi so bili uspehi, ki se jih ni treba sramovati niti v tujini. Vem, da si Knjižnico z uspehom predstavil tudi v Kanadi, na XI. Kongresu IUAES. Vendar se mi zdi, da Knjižnica ni pravočasno prerasla v legitimno založniško obliko SED. Je razlog samo denar ali kaj drugega, na primer konceptualna nejasnost, prenizka kvaliteta slovenskega etnološkega pisanja, menjava generacij itn.? Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju morala zdaj imeti Knjižnica Glasnika, in kako jo organizirati?

Posamične številke Glasnika so iz leta v leto postajale debelejšje. Na neki seji ali občnem zboru društva (kdaj, ne vem, čeprav imam v svojih osebnih zapiskih zapisano vse, kar se je zdravega in bolnega zgodilo v naši stroki od leta 1966) sem kot urednik Glasnika predlagal, da bi ustanovili skupno uredništvo (v tehniškem smislu) za Glasnik, Slovenski etnograf in Traditiones. S tem bi primerno usmerjali posamezne prispevke in tudi stroški izdajanja bi bili veliko nižji. Seveda do česa takega ni prišlo, verjetno tudi zaradi že ugotovljenega pomanjkanja humorja v naši stroki. Ker se je obseg Glasnika širil in so nekateri prispevki ali skupine prispevkov že kar sami po sebi dajali vtis nekakšnih samostojnih publikacij, je, mislim, dr. Kremenšek predlagal, naj bi ob Glasniku začeli še s Knjižnico, torej z izdajanjem etnoloških besedil v knjižni obliki. Priznati moram, da me je ideja za Knjižnico zelo navdušila. Predvsem zato, ker je bilo izdajanje že v začetku zasnovano zelo *svobodno* in *dinamično*. Od knjižice do knjižice je prihajalo do različnih načinov zbiranja sredstev, pa tudi sicer menim, da je bilo dobro, ker nismo preveč gradili

na kakšni konceptualni jasnosti ali, bolje rečeno, konceptualni omejenosti. Od l. 1980 do danes je izšlo 12 knjig, pravzaprav 13, ker je bil zbornik 1. kongresa jugoslovanskih etnologov in folkloristov natisnjen v 2. zvezkih. Precej knjig je že razprodanih, kar je seveda velik uspeh, obenem pa tudi dobro vodilo za naprej — vodilo za pisce (ki pa jih v etnoloških vrstah ni ravno veliko) in za našo uredniško politiko oz. usmerjanje. Tudi v bodoče bomo skušali izdati čim več knjižic po načelu svobodne menjave dela. Ta model se je do zdaj pokazal kot najuspešnejši. Za zgled lahko navedem knjižico Janez Trdina — etnolog. Čeprav je šlo za zbornik posvetovanja (po mojem mnenju enega najuspešnejših do zdaj, čeprav je bilo v organizacijske priprave vloženi razmeroma malo naporov), torej na videz pusto, strokovno publikacijo, je bil odmev med širšo javnostjo zares velik. Znanec iz Novega mesta mi je npr. povedal, da so knjižico brali tudi v nekaterih novomeških tovarnah: ne le zaradi prispevka o spolnem življenju, kar bi utegnili »resnobni« etnologi hitro pripomniti! Na uredniški mizi imam sedaj dve besedili, in sicer Kremenškove Razglede in dileme št. 2 in Zbornik posvetovanja v Portorožu (Zgodovinske vzporednice slovenske in hrvaške etnologije). V letu 1986 bomo poskušali natisniti tudi kako klasično etnološko delo v tujem jeziku, ki ga bomo prevedli in opremili z ustreznim komentarjem. Seznam takšnih del smo posredovali sicer pred več kot letom tudi za program nastajajoče zbirke »Studia humanitatis«, vendar danes vidimo, da bomo program slovenskih tekstov lažje uresničili v okviru Knjižnice Glasnika. Že danes si upam trditi, da tudi s prodajo ne bo težav, ker za takšna besedila obstoji »širši družbeni interes«, če uporabim to formulacijo, ki se že kar kot nekakšen slogan pojavlja npr. na sceni KSS. Naslednja smer, ki jo bomo s Knjižnico Glasnika nadaljevali, bodo najrazličnejši strokovni priročniki in temeljna dela, ki jih potrebujejo pri svojem delu tako študentje kakor tudi zaposleni etnologi. Metode etnološkega raziskovanja, bibliografija, etnološka muzeologija in podobno sodi v ta sklop. Razen tega lahko rečem, da imamo za ta dela tudi že pisce, kar je seveda najbolj razveseljivo.

Že v študentskih časih si v mojih očeh veljal kot izrazit praktik. Janez Bogataj je rešil vsak organizacijski problem, se znašel na terenu itn. Tvoja specializacija je metodika etnološkega raziskovanja, ki se, po mojem mnenju, zelo prilega omenjeni podobi Janeza Bogataja. Kako ti sam gledaš na svoje predavateljsko delo na Oddelku za etnologijo?

Predavaš tudi Etnologijo Slovencev. Kako se obe področji dopolnjujeta?

Glavno področje mojega predavateljskega in siceršnjega pedagoškega dela je Etnologija Slovencev, če uporabim to delovno ime predmeta. Na tem področju si iz leta v leto prizadevam spopolnjevati prikaz genetično strukturalne podobe slovenske ljudske kulture. Sicer pa podrobno o tem kdaj drugič.

Na etnologijo Slovencev se navezuje tudi predmet Načini etnološkega raziskovalnega dela ali na kratko Metodika. Obe področji se namreč odlično dopolnjujeta, tako teoretično kakor praktično. Ob tem menim, da je vprašanje teorije in prakse v naši etnologiji nasploh

eno od ključnih vozlišč stroke ali, kakor si mi v spremnem pismu napisal, »zelo globalni problem«. In, če še naprej uporabim tvoje besede, bi rekel, da so ta vprašanja delikatna, zato so tudi z moje strani zamolčana.

Slišim, da se v prihajajočih generacijah študentov že sluti nekvalitetna srednješolska priprava na visokošolski študij. Kako se to odraža pri pedagoškem delu v predavalnicah in kako na terenu, kjer je spet J.B. tisti, ki organizira dobre študentske prakse?

Ne vem, ali smo mi imeli tako dobre pedagoge (osnovnošolske in gimnazijske učitelje) ali so bili programi tako dobri, kajti raven sedanjega splošnega kulturnega in družbenozgodovinskega znanja je pošastno nizka. Mislim, da je velika prednost naših generacij v tem, da smo imeli profesorje, ki so znali delati mimo programov, predpisanih od raznih komitejev in zavodov. Pa tudi sami so raziskovali, pesnili ipd. in nas pri tem spodbujali. Maturitetne naloge so bile večkrat na ravni današnjih seminarskih nalog ali kakšnih slabih diplomskih osnutkov. Zato je seveda naše pedagoško delo močno oteženo, saj je treba pojasnjevati nekatere osnovne pojme, namesto da bi snov problematizirali in poglobljali. Razen tega imam zadnja leta vtis, da ljudje pričakujejo od fakultete, da bo vlila študentom v glavo prav vse: od teoretičnih izhodišč in etnoloških šol do poznavanja vseh lesnih zvez in strešnih konstrukcij, pa dela v spomeniškem varstvu, muzejih in še kje. Menim, da je etnologija predvsem tudi stvar osebnega, individualnega zanimanja, sistematičnega zorenja. Ne v klasičnem smislu, ko smo se npr. nekateri že v študentskih letih poskušali s pisanjem, pa so nas uredništva naših revij zavrnila, češ »da morajo stvari še malo dozoreti, da mora biti dosežena primerna strokovna raven«, ipd. (Spet značilna sestavina slovenske etnološke »resnbnosti«, kar pa kasneje, po 15 letih službe spoznaš, da je večkrat samo šminka.) Prav zato pri svojem pedagoškem delu skušam spodbujati študente, da čim več razmišljajo, da delajo več, kakor je potrebno »po programu«, da dobre tekste kar se da hitro tudi objavijo . . ., da je posebna oblika vizualzacije njihovega raziskovalnega dela v domačem kraju tudi predstavitev z etnološko razstavo itn. Na tem področju smo dosegli veliko. Neskromno je treba priznati, da morda največ od vseh oddelkov na Filozofski fakulteti, ki je še vedno »srednjeveška šola« na mnogih področjih.

Omenjaš tudi prakso. Pestrost je zelo velika. Predvsem skušamo zadnja leta doseči, da študentje čim manj izpisujejo razna gradiva, pregledujejo časopise ipd. Za tako delo niso potrebni študentje etnologije, ampak ga lahko opravi vsak prek Študentskega servisa, celo upokojena učiteljica, itn. Zlasti v okviru gibanja Znanost mladini so naši študentje postali vodje etnoloških raziskovalnih skupin. Odlični so rezultati npr. na Zreškem Pohorju, kjer so naše študentke tri leta zapored vodile pionirski raziskovalni tabor o domači obrti na tem območju. Pa v Beli Krajini in še kje. Spominjam se, koliko težav sem imel še pred leti v odboru Gibanja Znanost mladini, ker sem zagovarjal model, pri katerem so mladi etnologi tudi vodje posameznih raziskovalnih tem in skupin. Pozneje so to spoznale tudi druge stroke.

neustrezna v mentorski vlogi. Mentor ali vodja skupine mora tudi sam nekaj konkretnega raziskovati na tistem terenu, šele potem lahko sledijo uspehi za celo skupino. Vse te stvari, o katerih zdaj govorim, imajo svojo naslednjo stopnjo, ki se ji reče možnosti zaposlovanja. Tudi to področje mora logično rasti iz študentskega časa in na osnovi konkretnega raziskovalnega dela.

V zvezi s tvojo knjigo Mlinarji in žagarji..., ki je bila po mojem mnenju deležna premajhne pozornosti etnološke javnosti (to je stara rakasta rana slovenskega etnološkega kumuniciranja), se mi postavlja vprašanje razmerja med »etnografsko« in »etnološko« komponento tega dela. Ne zameri, če tako nenatančno, nestrokovno izrazim nasprotje, ki ni nasprotje, ampak sem ga v svoji praksi vedno gledal kot kontinuiteto. Slovenski etnologi smo dediči pretekle slovenske etnologije, kakršna koli je že bila. Samo na njeni podlagi lahko gradimo novo slovensko etnologijo, ne pa na ostrem prelomu z njo. Zdi se mi, da tvoja knjiga (vsaj tako jo sam berem) tudi temelji na spoštovanju »tradicionalne« etnologije, kar se zlasti kaže v dodelanem terenskem delu in močni naslonitvi na avtopsijo pri pridobivanju temeljnih dokumentov. Hkrati pa že opazuješ posamične kulturne sestavine v širšem kontekstu, ker etnologi neposrečeno imenujejo način življenja.

Ali bi bila opisana sinteza starega in novega lahko značilna poteza v karakteristiki etnologa J.B.?

Čeprav je bil uvod v tvoje vprašanje zelo dolg, bom pri odgovoru veliko krajši. Popolnoma se strinjam s tvojo oceno oziroma razumevanjem razmerja med »etnografsko« in »etnološko« komponento, čeprav sodim, da je to razmejevanje zgolj delovnega, praktičnega značaja. Tudi to je res, da smo dediči pretekle slovenske etnologije, in vedno bolj prihajam do spoznanja, da je treba graditi na teh podlagah in izhajati iz njih. Danes gledamo te podlage s časovno distanco, upoštevamo nove teoretične vidike, skratka, poskušamo drugače brati vso to »etnografijo«. Ob vsem bogastvu slovenske etnološke dediščine, brane na drugačen način, smo danes pravi bedniki z vsemi našimi navideznimi inovacijskimi poskusi. Sicer pa je to splošna značilnost današnjega časa. Poglej npr., v kakšnih blodnjah je sodobno umetnostno ustvarjanje, ipd.

Tvoja disertacija sistematizira doslej zanemarjen segment slovenske etnološke prakse. Pri tem mislim na razmislek o sami metodiki, ne toliko na njeno prakticiranje v etnoloških ustanovah.

Sam sem zagovornik tistih, ki se nagibajo k opredelitvi etnologije kot izrazito terenske vede, ki jo v dobršni meri opredeljuje ravno njena delovna metoda, ne toliko predmet raziskovanja.

V disertaciji je to vprašanje nakazano, je v zraku, vendar se mi zdi, da tam nanj izrecno ne odgovarjaš. Že v uvodu postaviš obe varianti: etnologijo pretežno opredeljuje predmet raziskave, in hip nato: predmet je lahko skupen več vedam, o opredelitvi stroke odloča metoda. Kasneje pa se v loku od Valvasorja do Vurnika prepričamo, da so vsi imeli razmeroma zelo podobno metodo in celo v primerjavi

z našim časom pohvalno sodobno metodo (tako navajaš mnenja, da so Valvasorjeve deskripcije podobne zapisom sodobne etnološke vede, da je Vraz eden redkih »terencev«, da je sodoben terenec, da je Košič sodoben, širok, itn.), in vendar so njihovi rezultati silno različni, lahko bi rekel oddaljeni celo od raziskovalčevih lastnih ciljev (npr. Vrazovo vodilo: »narisati podobo bratov Slovencev takšno, kakršna je...«). Kako v luči preučene zgodovinske skušnje gledaš na opisane dileme, ki tudi v sodobni slovenski etnologiji po mojem mnenju še niso razrešene? Ali pa?

Večkrat smo bili tudi jezni, ko so nam predstavniki drugih, zlasti sorodnih strok poskušali podtikati, naj pojasnimo našo »specifično etnološko metodo«. In stalno smo bili etnologi pri odgovorih na take provokacije (pozitivne in negativne) brez besed ali pa smo se zadovoljili s splošno ugotovitvijo, da je etnologija določena s predmetom. Pri delu z disertacijo sem spoznal, da sta bila prav »teren« in »terensko delo« tisti najbolj etnološki sestavini dela. Zato sem tudi zapisal »teren kot vir in teren kot način dela«. In iz te splošne značilnosti je vse premalo izhajalo vse naše novejšo etnološko delo in delovanje. Zaradi komoditete tudi ni prišlo do ustreznih specifičnosti na področju spomeniškega varstva, muzeologije ipd.

Prav »vakuum« na nekaterih področjih etnološke prakse je omogočal vdiranje in razbohodenje drugih metodik in metodologij (npr. umetnostnozgodovinskih), kar je bilo po moje usodno za delovanje npr. tudi mladih etnologov v muzejih in še zlasti v spomeniški službi. Zdaj počasi prediramo oklepe, ki so postali zelo cehovski in osebnostno pobarvani.

In, če se vrnem k zgodovinskemu razvoju: res je, da so vsi od Valvasorja do Vurnika imeli podobno metodo, tj. terensko delo. Res pa je tudi, da so bili njihovi rezultati silno različni. Mislim, da je prav v tem velika značilnost preteklega in današnjega etnološkega dela. Podobno kakor npr. Vraz, ki je veliko (načelno) govoril, kaj vse želi s svojo metodo doseči, tudi danes vsi po vrsti znamo na veliko razpravljati (ali teoretizirati) o posameznih metodah. Toda rezultati so potem pogosto oddaljeni od ciljev. Poglej npr. samo Ložarja ali pa Orla. V njunih delih zaslediš celo zakladnico prav sodobnih metodičnih vodil. Ali pa še prej pri Murku, ki je bil npr. glede vodil pri uporabi fotoaparata ali magnetofona (takrat še fonografa) nadvse sodoben. Toda rezultati njihovega raziskovalnega dela so bili večkrat daleč od teh načelnih napotkov in usmeritev k načinom raziskovanja. Menim, da se ta značilnost vleče tudi v sedanji čas. Ne samo v zvezi z uporabo metode, ampak tudi glede fiksiranja predmeta raziskav. Vprašalnice ETSEO so gotovo vrhunec in obenem ilustracija tega stanja. Sam sem sodeloval pri sestavljanju vprašanj za taka področja, o katerih nisem imel nikakršne predstave in izkušenj. Res pa je po drugi strani, da je bilo koketiranje s tujimi modeli (primeri v tujih literaturi) manj primerno, ker je šlo pač le za presaditev tujka v domače tkivo.

itn.? Ali ni cela zgodovina (slovenske) etnologije ena sama nemoč, da bi stroka dosegla postavljeni programski cilj?

Pravzaprav se to navezuje že na gornje odgovore. Teško bi se zdaj odločil, ali je to nemoč, vendar nekaj tega je gotovo. Predvsem nam manjka malo več strokovne zavesti in prodornosti. To je posledica zgodovinskega razvoja, ker je bila etnologija precej časa nekako ob strani (razen morda v razsvetljenstvu in romantiki). Mislim pa, da se nemoč etnologije in etnologov kaže v nekaterih najbolj očitnih dejstvih, in sicer: da nimamo nacionalnega etnološkega muzeja (mislim predvsem na stalno zbirko), da se morajo etnologi na klasičnih zaposlitvenih mestih veliko bolj boriti od npr. nekaterih umetnostnih zgodovinarjev, pa arheologov itn. Menim pa tudi, da smo velikokrat iskali vzroke za tako stanje zunaj stroke, kar je popolnoma neustrezno. Več pa o tem vprašanju ne bi želel govoriti, pa čeprav s tem priznam, da se zavedam njegove kočljivosti.

Poznamo te kot navdušenega povezovalca dveh področij: turizma in etnologije. Zanima me, ali gre pri tem zgolj za razprodajo strokovnih dosežkov ali pa gre za daljnosežnejše povezave, od katerih ima lahko korist tudi slovenska etnologija?

Povezovanje teh dveh področij, torej turizma in etnologije, ni samo stvar mojega navdušenja. Nikakor ne gre pri tem za »razprodajo etnologije«, kar seveda ni samo tvoja formulacija, temveč splošno etiketiranje določenih prizadevanj v naši stroki, ki so nova ali odstopajo od splošnega vedenja o stavbah, nošah, pesmih in maskah (izbral sem popolnoma naključne primere, ki niso povezani z konkretnimi osebami — vidiš, tudi to je slika današnjega stanja v naši stroki!). Poleg turizma uspešno povežujem etnologijo z vprašanji domače obrti in še katerimi (npr. muzeologijo). Toda, če si že izbral turizem, še nekaj besed o tem. Tukaj si prizadevam že nekaj let in lahko rečem, da je »turistična srenja« zdaj že spoznala, kakšno je etnologovo delo na tem področju. Torej gre za daljnosežne povezave, in mislim, da bo lahko imela slovenska etnologija od tega tudi koristi. Seveda, če jih bo znala izkoristiti. Prav te dni začinjamo veliko interdisciplinarno raziskavo o turizmu, in etnologi imamo pomembno mesto med drugimi strokami. Mislim, da so časi, ko so etnologi turizmu posredovali lepe diapozitive noš in kmečkih hiš, napisali kakšen prispevek o navadah Slovencev, že za nami. Uspel sem zlasti z ugotovitvijo, da je le na kulturni (pojmovani po etnološko) ponudbi zgrajen turizem lahko zanimiv. Priznati moram, da mi pri vseh, povsem novih področjih, ki se tu razpirajo, zlasti veliko pomaga dobro poznavanje zgodovine naše stroke.

Si slovenski član pripravljalnega odbora za XII. kongre IUAES v Zagrebu 1988. Glasnik se bo pripravam Kongresa še posvečal, saj sem prepričan, da večino slovenskih etnologov to zanima, da hočejo biti seznanjeni iz prve roke. Stevilni etnologi so mnenja, da je kongres dobra priložnost za uveljavitev jugoslovanskih etnologij, nekateri pa so precej brezbrizni do te prireditve. V čem vidiš dobre in slabe strani dejstva, da bo Kongres IUAES v Jugoslaviji in

kakšna bo tvoja naloga pri pripravah? Ali boš predlagal kakšno sekcijo? Kakšna bo vloga slovenske etnologije?

Da bo svetovni kongres v Jugoslaviji, je seveda odlična priložnost za vse naše nacionalne etnologije. Pri tem se bojim, da bo zaradi zaprtosti v republiške in mestne okvire prišlo do raznih nihanj v sami organizaciji, česar si ne bi smeli dovoliti. Na preteklem kongresu v Kanadi si verjetno tudi ti spoznal, kaj pomeni brezhibna organizacija takega kongresa, na katerem se zbere čez 2000 ali celo do 3000 ljudi.

Najprej smo poskušali marsikaj prispevati tudi iz Ljubljane in v Ljubljani. Toda zaenkrat kaže, da se bo vse dogajanje le bolj koncentriralo v Zagrebu in tudi v antropoloških krogih. Menim, da bi morali, neodvisno od vseh ceremonij na kongresu v Zagrebu izkoristiti priložnost in organizirati nekaj novega, svežega tudi v Ljubljani. Če se bodo pripeljali na kongres v Zagreb antropologi in etnologi s celega sveta, jim ne bo težko prepotovati še 140 km do Ljubljane. Toda! Z organizacijo in predvsem obveščevanjem sveta bi morali začeti že včeraj. Natančno bi morali že zdaj določiti datume, dvorane itn. . . V prvi vrsti bi se morali vsi slovenski etnologi odločiti, ali sploh smo za nekaj takega, in si potem delo razdeliti. Za tako organizacijo je potreben pravec mrežni načrt. Del organizacije so tudi vsebinska zasnova, priprava ustreznih publikacij in gradiv pred posvetovanjem, stalni mednarodni stiki z nosilci posamičnih diskusijskih tem ipd. To je samo del vseh dejavnosti, ki jih je treba razviti in skrbeti zanje vse do odhoda zadnjega letala z udeleženci kongresa. Kongres je velika priložnost tudi za naš etnološki tisk, toda bojim se, da se bodo najrazličnejši stroški do takrat že tako dvignili, da ne bomo uspeli pripraviti kaj kvalitetnega. Ampak puške ne kaže vreči že zdaj v koruzo.

Spraševal in razgovor pripravil *Naško Križnar*

An Interview

THE BULLETIN ASKS, JANEZ BOGATAJ ANSWERS.

This is a discussion about the beginnings of ethnological work of Janez Bogataj as editor of the Bulletin of Slovene Ethnological Society between 1975 and 1981, about his editorship and concept of the Knjižnica Glasnika Slovenskega etnološkega društva editions, pedagogical work at the Department of Ethnology at the Faculty of Philosophy in Ljubljana where he lectures about Slovene ethnology and methodology of ethnological research work, about methodological orientations of his work about millers and sawers in the upper part of the Krka valley, his doctoral thesis on the history of techniques and different ways of ethnological research from Valvasor to Vurnik, about methods in general, about cooperation of ethnology and tourism and about Slovene share at the 12th Congress of IUAES in Zagreb in 1988.